

МОРАЛЬНЕ БОГОСЛОВ'Я

СИЛАБУС

Спеціальність 041 Богослов'я
Галузь знань 04 Богослов'я
СВО бакалавр

ПРОФІЛЬ ВИКЛАДАЧА		
ПІБ	Протоієрей Віталій Пронюк	
Вчене звання / науковий ступінь	доцент, доктор філософії (в галузі богослов'я)	
Електронна пошта	< pronyuk.vitalik@ukr.net >	
Консультації		
ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ		
Загальна характеристика	Форма навчання	денна\заочна
	Мова викладання	українська
	Курс / семестр	2 / 3
	Кількість годин / кредитів	330 / 11
	Лекції	40
	Практичні заняття	60
	Самостійна робота	230
	Форма підсумкового контролю	залік / іспит
Анотація		
<p>Мета: вивчення історії християнського богослужіння, його розвитку і зв'язку із стародавнім богослужінням, розкриття значення та богословського змісту, мети відзначення свят, богословських обрядів, таїнств Церкви; усвідомлення богословського тлумачення церковних служб, святих місць, храмів, богослужбового приладдя, священного одягу тощо. Курс триває 2 семестри.</p> <p>Завдання: – допомогти студентам в систематизації знань з історії християнського богослужіння; - зорієнтувати студентів на формування у них творчо-конструктивного мислення, навичок уважного ставлення до змісту понять і категорій, якими їм доведеться оперувати в процесі навчання і практичної діяльності; – допомогти в орієнтуванні щодо богословського тлумачення церковних служб, святих місць, храмів, богослужбового приладдя, священного одягу; – сприяти з'ясуванню в контексті світової історії витоків християнського богослужіння; – дати можливість студентам самостійно оцінити власні навички під час богослужбової практики.</p>		
Методи та техніки навчання	<p>Поєднання традиційних і новітніх методів:</p> <ul style="list-style-type: none"> - лекції; семінарські / практичні; індивідуальні консультації; самостійна робота; - проблемні та інтерактивні методи, метод проблемного викладання з використанням елементів пояснювально-ілюстративного та евристичного методів; метод навчальної дискусії; моделювання тощо. 	
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення вивчення дисципліни здобувач освіти буде знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – значення, зміст, мету християнського богослужіння, мету відзначення свят, богослужбові обряди, таїнства Церкви та вміння застосовувати набуті знання на практиці, зокрема при богослужіннях; – правила використання іноземною мовою основних граматичних конструкцій, характерних для професійного мовлення і необхідних для розвитку практичних навичок володіння нею; – правила церковного читання українською, іноземною та церковнослов'янською мовами; <p>розуміти:</p>	

	<ul style="list-style-type: none"> – специфіку богослужбових (літургійних) та духовних (молитовних) текстів в різних богословських традиціях; – основні богослужбові тексти та особливості, які пов'язані з богослужбовим річним колом; <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – шукати та опрацювати, аналізувати та критично осмислювати інформацію з різних джерел із використанням інформаційних і комунікаційних технологій, зокрема для розв'язання стандартних завдань наукової діяльності; – спілкуватися українською мовою як усно, так і письмово у професійній діяльності; – застосовувати набуті знання в галузі при розв'язанні професійних завдань; – володіти літургійною термінологією і основними поняттями літургійного богослов'я; – здійснювати богослужіння та позабогослужбову пастирську діяльність.
--	---

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема		Кількість год.		
		лекції	практ.	сам. роб.
Змістовий модуль 1. ХРИСТИЯНСЬКЕ БОГОСЛУЖІННЯ І УМОВИ ЙОГО ЗВЕРШЕННЯ				
1	Вступ до християнського Богослужіння	2	4	16
2	Християнський храм	2	4	16
3	Священнослужителі і церковнослужителі	2	4	16
4	Поняття про свята	2	4	16
5	Пости	2	4	16
Змістовий модуль 2. ПОРЯДОК ЦЕРКОВНИХ БОГОСЛУЖІНЬ				
6	Добове коло богослужінь	4	4	16
7	Тижневе богослужіння	4	4	16
8	Річне коло богослужінь	4	4	16
9	Поняття про богослужбові книги	4	4	16
Змістовий модуль 3. ПОРЯДОК ЗВЕРШЕННЯ БОГОСЛУЖІНЬ				
10	Всенощна.	2	6	16
11	Літургія по чину Іоанна Златоуста та Василя Великого	4	6	20
12	Поняття про великопосне богослужіння	4	6	20
13	Літургійне богослов'я про Пасху та Вознесіння	4	6	20
Змістовий модуль 4. ВАЖЛИВІ ДІЇ ПРИ ЗВЕРШЕННІ ТАЇНСТВ				
14	Поняття про таїнства	4	6	20
Усього		40	60	230

Самостійна робота

Відповідно до теми практичного / семінарського заняття студент додатково опрацює питання та готує аналітичну довідку / повідомлення / презентацію

1. Історичні особливості розвитку християнського богослужіння, відомості з історії, етапи розвитку.
2. Літургіка як вчення про таїнства.
3. Таїнства і обряди.
4. Походження богослужіння, види богослужіння.
5. Способи скликання віруючих на богослужіння.
6. Походження храму.
7. Типи християнських храмів.
8. Історичні особливості храму.
9. Атрибути зовнішнього вигляду храму.
10. Дзвони. Освячення дзвонів.
11. Іконостас.
12. Обряди, які входять в чин великого освячення храму.
13. Мале освячення храму.
14. Великі дванадцять свят та їх загальна характеристика.
15. Великі не дванадцять свят.
16. Різновиди середніх свят.
17. Малі свята.
18. Пости. Зміст та християнське значення посту.
19. Християнський піст по зображенню Постної Тріоди.
20. Православно-християнське вчення про піст.
21. Погляди церкви на піст.
22. Літургійне освячення загальнохристиянських постів.
23. Види тілесних постів.
24. Душевний піст.
25. Зміст та призначення душевного посту.
26. Душевний піст як спосіб досягнення смирення, покаяння молитва, милосердя.
27. Моральне благодатне значення посту.
28. Догматичне та моральне значення Хрещення.
29. Літургійна сторона Хрещення.
30. Оголошення. Оголошення дорослих. Оголошення дітей.
31. Велике освячення води.
32. Короткий чин хрещення «страху заради смертного».

ДІАГНОСТИКА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Форми контролю	Поточний	Усне опитування, виконання письмового / тестового завдання, повідомлення, доповідь та презентацій, тощо.		
	Модульний	Виконання модульного завдання.		
	Мінімальна сума балів поточного та модульного контролю, що може автоматично зараховуватись з мінімальною оцінкою у якості підсумкової семестрової оцінки – 60.			
Критерії оцінювання	Оцінювання кожного змістового модулю здійснюється за 100-бальною шкалою: <ul style="list-style-type: none"> ▪ практичні (семінарські) заняття; ▪ самостійна та індивідуальна робота студента; ▪ модульне завдання. Максимальна кількість балів за кожний вид роботи становить 100 балів.			
Шкала оцінювання	Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
			Екзамен / диф. залік	Залік
	90 - 100	A	відмінно	зараховано
	82 - 89	B	дуже добре	
74 - 81	C	добре		

	64 - 73	D	задовільно
	60 - 63	E	задовільно (достатньо)
	35 - 59	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)
	0 - 34	F	Незадовільно(з обов'язковим повторним Вивченням дисципліни)
Політика оцінювання	<p>Під час вивчення курсу заохочується використання мобільних пристроїв. Під час проведення аудиторних занять здійснюється комунікація у віртуальному середовищі курсу в режимі реального часу. Облік часу роботи й активності здобувачів вищої освіти додатково фіксуються в автоматичному режимі.</p> <p><i>Відвідування та / або участь:</i> відвідування та активна участь є класифікованою складовою курсу, що оцінюється, дистанційна он-лайн участь студента допускається за умови наявності у нього відповідних технічних засобів.</p> <p><i>Академічна доброчесність та співпраця:</i> не допускається порушення норм авторського права, у разі виявлення порушення норм академічної доброчесності (фальсифікація, списування, брехня, підтасовка даних тощо) робота студента не оцінюється. Заохочується групова робота із презентацією її результатів.</p> <p><i>Студенти з обмеженими можливостями:</i> можуть брати дистанційну (онлайн) участь на підставі особистого звернення.</p> <p><i>Несвоєчасне виконання:</i> допускається за умови наявності непереборних обставин, що перешкоджали вчасному представленню, що підтверджується документально (наприклад, довідка лікаря).</p>		
Політика щодо зарахування результатів неформальної освіти	<p>Відповідно до Положення про «Неформальну та інформальну освіту учасників освітнього процесу Карпатського університету імені Августина Волошина»: https://kau.com.ua/wp-content/uploads/2025/12/Polozhennia_Neformalna-osvita-ZATVERDZhENE-2024.pdf</p>		
Базова література та інформаційні джерела	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Волосов, В. А.</i> Православна церковна літургія. – Київ: Видавництво УПЦ, 2007. – 350 с.; 2. <i>Зізіулас, І.</i> Православна літургіка: Вступ до теології літургії. – Київ: Дух і Літера, 2009. – 320 с.; 3. <i>Микола, митр. Літургія</i> в Православній Церкві. – Львів: Свічадо, 2014. – 280 с.; 4. <i>Пахомій, І.</i> Сучасні проблеми православної літургії. – Львів: Логос, 2016. – 200 с.; 5. <i>Бартоломій, арх.</i> Літургія і священство в православній традиції. – Київ: МП, 2012. – 290 с. 		